

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
2016. március 5.
VI. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 2 óra

I. **30 pont**
Olvasd el figyelmesen az alábbi részletet, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Volt egyszer egy kis vadmadár. Olyan szép volt, hogy festeni se lehetett volna különbet. Talán róla kezdték azt a szép éneket is, hogy

*Zöld erdőben,
kék mezőben
sétál egy madár;
zöld a szárnya,
kék a lába,
aj, be gyöngyen jár.*

Mert a járása is olyan gyönyörű volt, mintha gyöngyszemeket lépegetett volna. Hát még a hangja, az volt csak igazán csodálatos. Hallatára még a zúzmarás téli ág is kizöldült. Mert télen is énekelt. Meg éjszakánként is, ha éppen akkor volt énekelnivalója. Hol szomorút, hol vidámat zengett, mikor mire volt kedve.

Ez bizony nem tetszett a Környék Urának.

– Mit hangicsál összevissza ez a fránya madár! – S megszabta, hogy mettől meddig s mikor mit énekelhet. A rendeletét kiragasztatta minden tisztásra.

De a madárka fütyült az órarendre. Fújta tovább a magáét.

– Hozzátok előmbé ezt a tiszteletlen madarat! – Elhatározta, hogy kalitkába zárja. – Megtanítlak én móresre, te jómadár! Majd akkor énekelsz, ha mondom, s azt fújod, amit én kívánok. Enyém a környék, enyém vagy te is, a hangod az én tulajdonom. Mit gyönyörködjék benned más is, a kapás is, a kaszás is – dohogta a Környék Ura. S már menesztette is az embereit, hogy minél előbb színe előtt legyenek a madárral.

Mentek is azok, indultak, ahányan voltak, annyifelé. Mert hol innen, hol onnan hallatszott a madárka csodálatos éneke. Napokig, hetekig jártak utána, de csak a hangját hallották. Csak a lombot látták-vélték itt is, ott is megrezzenni. De megfogni nem tudták.

Hívták pedig szép szóval, gyöngykásával. Csalogatták volna lépre, törbe. Fenyegették hurokkal, golyóval, parittyakővel. Hiába.

(Kányádi Sándor: *A táltos madár* - részlet)

1. Magyarázd meg az “aj, be gyöngyen jár” sor jelentését!	5 pont
2. Írd ki az énekel szó két rokon értelmű megfelelőjét a részletből!	5 pont
3. Miért haragudott a Környék Ura a széphanjú madárra?	5 pont
4. Hogyan próbálták elfogni a madarat?	5 pont
5. Írd meg a madár monológját, miután a Környék Ura elrendelte elfogatását!	10 pont

II. **40 pont**
Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a feladatot!

Valamikor régen egy városkában a szép leányok bált rendeztek. Erre a bálra csak az a legény mehetett el, akit valamelyik szép kisasszony meghívott.

Ásó János, a szegény kertészlegény is szeretett volna elmenni, de őt bizony senki nem hívta.

Ugyan ki akart volna táncolni vele, a kérges tenyerűvel, akinek a háta meggörnyedt a sok kapálástól?

A bál napján is a kertészetben dolgozott, és estefelé hozzálátott, hogy retket szedjen vacsorára. Harminc piros hónapos retket húzigált ki a földből. A kútnál megmosta mind a harmincat. Forgatta a kezében a víztől fényes retkeket, és felsóhajtott:

- Ó, ha ezek a piros retkek szép, piros szoknyás kisasszonyokká változnának! Megkérném őket, hogy vigyenek magukkal a bálba!

(Bálint Ágnes: *A pirosszoknyás kisasszonyok* - részlet)

Írd meg a történet folytatását 20-25 mondatban!

III.

20 pont

1. **Mondd másképp, mégpedig olyan szólással, amelyben a *fa* szó szerepel!**

10 pont

- a) Csínyt követett el.
- b) Nehéz dologra vállalkozott.
- c) Saját magának árt.
- d) Erős, edzett, kitartó ember.
- e) Belevész a részletekbe.

2. **Keress a megadott szavak, kifejezések rokon értelmű megfelelőjét! Olyan szavakat keress, melyek csak az első betűjükben különböznek egymástól! Pl. *sokszínű lopós madár: tarka szarka***

10 pont

csúnya disznócsapat:

zokogó döntéshozó:

butuska egérvadász:

dühödt szőlőt és kukoricát őrző ember:

mutató festmény:

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont